

ІСТОРИЧНА ДОВІДКА

Відвідавши цю ретельну відреставровану віллу, ви побачите місце, де жила письменниця Олександра Давид-Неель. На території маєтку також є сад і музей, присвячений письменниці, її досягненням, роботі й подорожам.

www.alexandra-david-neel.fr

На початку ХХ століття Олександра Давид-Неель провела 25 років свого життя в Азії. Вона стала першою європейкою, що побувала в «забороненому місті» Лхаса в Тибеті. Безстрашна дослідниця любила ризикувати й не скорялася будь-яким обмеженням та нав'язаним моральним нормам. Вона була письменницею і написала чимало літературних творів.

Народившись поблизу Парижа, прожила майже 101 рік і померла в Дінь-ле-Бен у 1969 році. Олександра заповіла місту більшу частину нажитого добра: майно, архіви, колекції та літературні права.

На початку своєї кар'єри жінка використовувала різні псевдоніми, але зрештою вона стала відомою як Олександра Давид-Неель. Попри те що сьогодні її ім'я нерозривно пов'язане з дослідженням Тибету, у свою легендарну подорож вона вирушила аж у 43 роки. Подорож мала тривати півтора року, однак Олександра Давид-Неель повернулася лише через чотирнадцять років. Тривале паломництво, що почалося на Цейлоні (Шрі-Ланка), супроводжувалося визначними зустрічами: в 1912 році вона отримала авдієнцію у XIII Далай-лами й познайомилася з сином магараджі Сіккіму, Сідеконгом Тулку Намг'ялом, який став її відданим другом.

*Маршрут 14-літньої подорожі
Олександри Азією позначений
на мапі червоним кольором.*

Саме він познайомив її з маленьким хлопчиком, Афуром Йонгденом, який потім супроводжуватиме її в подорожах, а пізніше стане названим сином.

Шукаючи інформацію про джерела буддизму, Олександра мандрувала по всій Азії. Їмчен з монастиря в Лачені познайомив її та Йонгдена

з йогічними й медитативними практиками тибетського буддизму, а також навчив техніки туммо, за допомогою якої Олександра змогла згодом грітися без вогню в засніжених місцевостях. Коли у Європі вибухнула війна, Олександра була в монастирі в Лачені й провела там усю зиму в навчанні та медитаціях. Пізніше вона керувала будівництвом ретриту в ашрамі Де-Чен, де оселилася в усамітненій хижці.

*Разом з гомченом з Лачену
на пагорбі над ашрамом
у Де-Чені (її ретрит).
Сіккім, 1915 р.*

Після двох років у цьому ретриті Олександра Давид-Неель не-легально перетнула тибетський кордон у напрямку Шигацзе, де жив Панчен-лама. Усе закінчилося тим, що в 1916 році її вигнали з Сіккіму. Потім вона продовжила свою подорож до Японії та Кореї. Зрештою Олександра добралася до монастиря Кумбум, де провела майже два з половиною роки. Її наступною ціллю була Лхаса —

столиця Тибету, куди не пускали іноземців. Вона залишилася на деякий час у Джекундо, скопіювала мапи Геологічної служби тибетської зони та вперше спробувала потрапити у Лхасу. Після кількох невдач вона залишила свою групу й позбулася всього багажу, що міг би ідентифікувати її як європейку. Олександра з Йонгденом переодягнулися арджопами (жебракками-пілігримами) й посеред зими вирушили в подорож.

*Монастир Джекундо,
близько 1921 року.*

заклиначку і бурмотіла замовляння. А якби це не спрацювало, вона завжди мала з собою револьвер для захисту. Подорожуючи як паломники, вони просили в місцевих їжі та притулку. На відміну від інших подорожей, це паломництво виявилось неймовірною мандрівкою, що дала змогу ознайомитися з життям і побутом бідного сільського населення. Саме ця пригода й надихнула Олександр Давид-Неель на написання її бестселера «Моя подорож до Лхаси».

Кілька місяців вони долали понад 2000 кілометрів шляху. Щоб їх не викрили, Олександра з Йонгденом пересувалися вночі й ховалися вдень. Через це вони часто стикалися з бандитами. Добре знаючи місцеві забобони, Олександрі Давид-Неель вдавалося оминати всілякі небезпеки. Зазвичай вона вдавала з себе

*Олександра Давид-Неель в одязі лами
з Йонгденом, близько 1920 року.*

Відкрий для себе світ Картавентура:

КАРАВАНИ

*Відкрийте для себе
схід у мандрах Ібн
Баттутти.*

ВІНЛАНД

*Мандруйте стежками
Еріка Рудого.*

ОКЛАХОМА

*Подорожуйте з Басом
Рівзом, першим
чорношкірим шерифом.*

Історичні консультації: команда Maison ADN під керівництвом головного куратора Надін Гомес.
Консультації з індійської культури: Мерилін Перрісуд (cabinetdemangal.com) Vd. Chopade.

У К Р А І Ї Н С Ь К Е   В И Д А Н Н Я

Керівник проекту: Олександр Ручка
Випускова редакторка: Алла Костовська
Перекладач: Святослав Михаць
Редактор: Сергій Лисенко
Дизайн і верстка: Артур Патрихалко
Директор з виробництва: Сергій Водоп'янов

© 2023 Geekach Games
www.geekach.com.ua

Неоціненна допомога: Анна Вакуленко,
Владислав Дубчак, Ганна Жукова, Дмитро Бібік,
Дмитро Науменко, Іван Сірченко, Ілля Бобров,
Олена Богуславська, Сергій Іщук, Сергій Тодоров
і Тетяна Іщук

